

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет музичного мистецтва та хореографії
Кафедра музикознавства та музичної освіти

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор
з науково-методичної
та навчальної роботи
Олексій ЖИЛЬЦОВ
2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Музично-теоретичні студії: Сольфеджіо

1 курс
для студентів

спеціальності: 025 «Музичне мистецтво»

освітнього рівня: першого (бакалаврського)

освітньої програми: 025.00.02 Сольний спів

Київ - 2023

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Проголошено 20.03/23
Жильцов
(підпис) (прізвище, ініціали)
« » 20 23 р.

Розробник: Ольга ЛІГУС, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри музикознавства та музичної освіти

Викладач:

Богдан ДЕМ'ЯНЕНКО, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри музикознавства та музичної освіти.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри музикознавства та музичної освіти

Протокол від "28" серпня 2023 року № 11

Завідувач кафедри _____ Ольга ОЛЕКСІЮК

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми 025.00.02 Сольний спів

_____. 2023 р.

Гарант освітньої програми Яна КИРИЛЕНКО

Робочу програму перевірено

_____. 2023 р.

Заступник декана Інна ТКАЧЕНКО

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол №__

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання		
	денна		заочна
«Музично-теоретичні студії: Сольфеджіо»			
<i>Вид дисципліни</i>	<i>обов'язкова</i>		
<i>Мова викладання, навчання та оцінювання</i>	<i>українська</i>		
<i>Загальний обсяг кредитів/годин</i>	<i>4/120</i>		
<i>Курс</i>	<i>1</i>		-
<i>Семестр</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	-
<i>Кількість змістових модулів з розподілом:</i>	<i>2</i>		
<i>Обсяг кредитів</i>	<i>2</i>	<i>2</i>	-
<i>Обсяг годин, у тому числі:</i>	<i>60</i>	<i>60</i>	-
<i>Аудиторні</i>	<i>36</i>	<i>36</i>	-
<i>Модульний контроль</i>	<i>4</i>	<i>4</i>	-
<i>Семестровий контроль</i>	-	-	-
<i>Самостійна робота</i>	<i>20</i>	<i>20</i>	-
<i>Форма семестрового контролю</i>	-	-	-

2. Мета і завдання навчальної дисципліни

Мета - формування і розвиток музично-слухового й музично-аналітичного досвіду студента, що передбачає вільне володіння навичками чистого інтонування музичного матеріалу в різних формах, цілісного сприйняття музичного твору, грамотного аналізу окремих елементів музичної мови, глибокого осмислення композиційних, жанрово-стильових та стилістичних особливостей музичного твору як художнього об'єкту.

Завдання:

- формування навичок чистого інтонування та визначення на слух елементів музичної мови;
- формування навички вільного читання з листа одноголосних мелодій, двоголосних фрагментів;
- розвиток внутрішнього слуху (уміння визначати стиль та характер музичного твору без програвання його на інструменті, визначати мелодичні та ладові особливості, функціонально-гармонічну канву хорової партитури, її ладо-тональні, темпові зміни, композиційні особливості);
- розвиток навички ансамблевого виконання;
- розвиток навички аналізу музичних творів та елементів музичної мови;
- формування осмисленого ставлення до музичного мистецтва різних епох;
- формування навичок запису одноголосного диктанту;
- розвиток навички добору функціонального басу / акомпанементу до заданої мелодії (класико-романтичного стилю або естрадно-джазового);

3. Результати навчання за дисципліною

У процесі вивчення курсу студент формує такі **компетентності**:

Загальні:

- здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово;
- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;
- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- навички міжособистісної взаємодії;
- здатність бути критичним і самокритичним;
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- здатність спілкуватися іноземною мовою;
- здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт;
- здатність працювати автономно;
- здатність виявляти ініціативу та підприємливість;
- навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;
- здатність генерувати нові ідеї (креативність);
- здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;
- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (фахові):

- здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності;
- здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва;
- здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва;
- здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва;
- здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності;
- здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності;
- здатність застосовувати базові знання музично-теоретичних систем та провідних концепцій та отримані знання з педагогіки та психології у педагогічній діяльності з фаху;
- здатність оперувати професійною термінологією;
- здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності;
- здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків;
- здатність демонструвати базові навички ділових комунікацій;
- здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці;
- здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної діяльності.

Програмні результати навчання:

- демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння голосом на належному фаховому рівні під час виконавської та диригентської діяльності.
- відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.
- демонструвати володіння теоретичними та практичними основами аранжування музики та композиції, вміння здійснювати переклад музичних творів для різних колективів (оркестру, ансамблю, хору).
- володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.
- демонстрація музично-теоретичних, культурно-історичних знань з музичного мистецтва. знати основи педагогіки та психології та володіти навчальним репертуаром з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів.

Вивчення курсу Музично-теоретичні студії: Сольфеджіо здійснюється в тісному зв'язку з вивченням таких музично-теоретичних дисциплін як гармонія, поліфонія, аналіз музичних творів (поліфонія) та передбачає створення студентами результативного творчого проекту, який синтезує програмні результати вивчення зазначених дисциплін та презентує рівень навчальних досягнень студентів у творчій формі.

Навчальний матеріал дисципліни побудований на прикладах світової та української класичної та естрадної музики, творів сучасних українських та зарубіжних композиторів, народної української творчості.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

1 семестр

№ п/п	Назви змістових модулів і тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт	
			Аудиторна:	
			Практичні	Самостійна
Змістовий модуль 1. Основи ладо-тональної та метро-ритмічної організації музики				
Тема 1.1.	Діатоніка мажору і мінору. Стійкі та нестійкі ступені	8	6	2
Тема 1.2.	Прості розміри. Схеми диригування	6	4	2
Тема 1.3.	Тональність. Кварто-квінтове коло	6	4	2
Тема 1.4.	Метро-ритмічні особливості: затакт, синкопа, пунктирний ритм	8	6	2
Модульний контроль		2		
Разом		30	20	8
Змістовий модуль 2. Інтервали. Складні розміри				
Тема 2.1.	Прості інтервали: фонізм, величина, склад	8	4	4
Тема 2.2.	Інтервали на ступенях натурального мажору та мінору	8	4	4
Тема 2.3.	Тритони на ступенях натурального мажору та мінору	6	4	2
Тема 2.4.	Складні розміри. Схеми диригування	6	4	2
Модульний контроль		2		
Разом		30	16	12
Усього		60	36	20

2 семестр

№ п/п	Назви змістових модулів і тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт	
			Аудиторна:	
			Практичні	Самостійна
Змістовий модуль 1. Ладо-тональні та метро-ритмічні аспекти музичної мови				
Тема 1.1.	Три види мінору та мажору	9	6	3
Тема 1.2.	Ритмічні труднощі: тріоль, різновиди синкоп і пунктирів	6	4	2
Тема 1.3.	Інтервали на ступенях гармонічного мінору та мажору. Характерні інтервали	9	6	3
Тема 1.4.	Мішані та змінні розміри. Схеми диригування	4	2	2
Модульний контроль		2		
Разом		30	18	10
Змістовий модуль 2. Морфологічні та синтаксичні одиниці музичної мови				
Тема 2.1.	Тризвук, його різновиди	6	4	2
Тема 2.2.	Обернення тризвуків	9	6	3
Тема 2.3.	Будова мелодії. Період. Прийоми та засоби мелодичного розвитку	4	2	2
Тема 2.4.	Діатонічні лади народної музики	9	6	3
Модульний контроль		2		
Разом		30	18	10
Усього		60	36	20

5. Програма навчальної дисципліни

Семестр 1

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Основи ладо-тональної та метро-ритмічної організації музики

Тема 1.1. Діатоніка мажору і мінору. Стійкі та нестійкі ступені

Мета: осмислення поняття ладу як системи взаємодії стійких та нестійких звуків, виховання ладового відчуття тоніки, стійких та нестійких ступенів, формування навичок чистого інтонування ступенів ладового звукоряду, набуття слухового досвіду визначення ладового забарвлення музичного фрагменту.

Тема 1.2. Прості розміри. Схеми диригування

Мета: усвідомлення рівномірної (дводольної або тридольної) пульсації як закономірності музичного руху, осмислення понять метру і ритму, опанування схем диригування у простих розмірах, набуття досвіду інтонування ступеневих послідовностей, сольфеджування музичних прикладів у простих розмірах з диригуванням, формування навичок запису ритмічних диктантів, засвоєння типових ритмічних формул у простих дводольних і тридольних розмірах.

Тема 1.3 Тональність. Кварто-квінтове коло

Мета: осмислення поняття тональності, симетрії кварто-квінтового ряду, засвоєння порядку зростання дізів та бемолів у кварто-квінтовому колі тональностей, формування навичок інтонування, сольфеджування, слухового аналізу та запису диктантів у мажорних та мінорних тональностях 0-4 ключових знаків.

Тема 1.4. Метро-ритмічні особливості: затакт, синкопа, пунктирний ритм

Мета: засвоєння метро-ритмічних формул з використанням затакту, різновидів синкоп та ритмічних груп із пунктирним ритмом у простих розмірах, набуття практичного досвіду інтонування, сольфеджування, слухового аналізу та запису диктантів з використанням затакту, різновидів синкоп та ритмічних груп із пунктирним ритмом у простих розмірах.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Інтервали. Складні розміри

Тема 2.1. Прості інтервали: фонізм, величина, склад

Мета: осмислення поняття інтервалу як елемента музичної мови, засвоєння системи простих діатонічних інтервалів, типів їхнього викладу, класифікації інтервалів за акустичними властивостями, кількісною та якісною величинами, усвідомлення принципу обернень інтервалів, набуття слухового досвіду інтонування інтервалів від різних звуків угору і вниз, сольфеджування, аналізу музичних прикладів з використанням простих діатонічних інтервалів.

Тема 2.2. Інтервали на ступенях натурального мажору та мінору

Мета: усвідомлення ладової стійкості та нестійкості інтервалів, відмінностей між консонантними і стійкими інтервалами, нестійкими та дисонуючими інтервалами, засвоєння особливостей розв'язання дисонуючих та нестійких інтервалів, набуття слухового досвіду

інтонування інтервалів від різних ступенів ладу, сольфеджування та аналізу музичних прикладів з погляду виразових якостей інтервалів у мелодичному та гармонічному викладах.

Тема 2.3. Тритони на ступенях натурального мажору та мінору

Мета: осмислення обумовленості напружено-дисонуючого звучання тритону його нестійким характером у ладі, засвоєння правил розв'язання тритонів, набуття слухового досвіду інтонування тритонів із розв'язанням у натуральному мажорі та мінорі у тональностях 0-2 знаків, визначення тритонів у музичних творах, аналізу образно-емоційного змісту музичних прикладів з використанням тритонів.

Тема 2.4. Складні розміри. Схеми диригування

Мета: усвідомлення специфіки складних розмірів як суми простих, опанування схем диригування у розмірах (зокрема 4/4, 6/8), засвоєння типових ритмічних формул у цих розмірах, набуття досвіду інтонування ступеневих послідовностей у складних розмірах, сольфеджування музичних прикладів у складних розмірах, формування навичок запису диктантів у складних розмірах.

Семестр 2

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Ладно-тональні та метро-ритмічні аспекти музичної мови

Тема 1.1. Три види мінору та мажору

Мета: засвоєння ладових особливостей трьох видів мінору / мажору, розвиток навичок інтонування ступенів, сольфеджування одноголосних та двоголосних музичних прикладів та запису одноголосних диктантів у різних видах мінору / мажору в тональностях 0-3 знаків, набуття слухового досвіду визначення ладового забарвлення музичних фрагментів, формування навичок створення мелодій у вивчених ладах.

Джерела: 1-3, 7-9, 11, 15.

Тема 1.2. Ритмічні труднощі: тріоль, різновиди синкоп і пунктирів

Мета: засвоєння ритмічних формул з використанням тріолей, різновидів синкоп та пунктирів у простих та складних розмірах, розвиток навичок інтонування, сольфеджування, слухового аналізу та запису диктантів з використанням вивчених ритмічних труднощів у простих та складних розмірах у тональностях 0-3 знаків.

Джерела: 1-3, 7-9, 11, 15.

Тема 1.3. Інтервали на ступенях гармонічного мінору та мажору. Характерні інтервали

Мета: осмислення відмінностей інтервалів натурального та гармонічного мінору / мажору, усвідомлення закономірностей появи тритонів та характерних інтервалів на ступенях гармонічного мінору / мажору, засвоєння особливостей розв'язання характерних інтервалів, розвиток навичок інтонування інтервалів з подальшим розв'язанням (зокрема й характерних) у гармонічному мінорі / мажорі у тональностях 0-3 знаків, набуття практичного досвіду аналізу образно-емоційного змісту музичних прикладів у гармонічному мінорі / мажорі з використанням характерних інтервалів.

Джерела: 1-3, 7-9, 11, 15.

Тема 1.4. Мішані та змінні розміри. Схеми диригування

Мета: усвідомлення специфіки мішаних (п'ятидольних, семидольних) та змінних (рівномірно-змінних, нерівномірно-змінних) розмірів, опанування схем диригування у мішаних розмірах, засвоєння форм запису мелодій у мішаних та змінних розмірах, набуття досвіду сольфеджування музичних прикладів у мішаних та змінних розмірах та визначення на слух метричних особливостей музичних фрагментів у мішаних та змінних розмірах.

Джерела: 1-3, 7-9, 11, 15.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Морфологічні та синтаксичні одиниці музичної мови

Тема 2.1. Тризвук, його різновиди

Мета: набуття слухового досвіду визначення фонізму мажорного, мінорного, збільшеного та зменшеного тризвуків, усвідомлення відмінностей їхньої структури, осмислення виразності звучання різновидів тризвуків у музичних творах, розвиток навичок чистого інтонування чотирьох видів тризвуків від різних звуків, сольфеджування одноголосних мелодій та запису диктантів з використанням різних видів тризвуків у тональностях 0-4 знаків.

Джерела: 1-3, 7-9, 11, 15.

Тема 2.2. Обернення тризвуків

Мета: розвиток слухового й аналітичного досвіду визначення фонізму обернень мажорного, мінорного, збільшеного та зменшеного тризвуків. обернень, усвідомлення відмінностей їхньої структури, осмислення виразності звучання кожного з обернень певного виду тризвуку в музичних творах, розвиток навичок чистого інтонування чотирьох видів тризвуків та їх обернень, побудованих від різних звуків, сольфеджування мелодій та запису одноголосних диктантів з використанням різних видів тризвуків та їх обернень у тональностях 0-4 знаків.

Джерела: 1-3, 7-9, 11, 15.

Тема 2.3. Будова мелодії. Період. Прийоми та засоби мелодичного розвитку

Мета: осмислення поняття інтонації, усвідомлення закономірностей розвитку музичної думки, ознайомлення з найпростішими структурами мелодій, різновидами мелодичного руху, засвоєння структурної логіки форми періоду, типів каденцій, принципів членування мелодії, найбільш уживаних прийомів та засобів мелодичного розвитку, набуття досвіду сольфеджування, слухового аналізу та запису мелодій у формі періоду в тональностях 0-4 знаків.

Джерела: 1-3, 7-9, 11, 15.

Тема 2.4. Діатонічні лади народної музики

Мета: ознайомлення з діатонічними семиступеневими ладами народної музики (грецькими, пентатонікою двох видів), засвоєння структури звукорядів означених ладів, формування навичок чистого інтонування ступенів звукорядів вивчених ладів, розвиток навичок сольфеджування одноголосних прикладів та запису мелодій у вивчених ладах народної музики, набуття слухового досвіду розпізнавання ладового забарвлення музичних фрагментів.

Джерела: 1-3, 7-9, 11, 15.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Навчальні досягнення із дисципліни «Музично-теоретичні студії: Сольфеджіо» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок. Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти, де зазначено види контролю.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу на практичних заняттях, виконання самостійної роботи, модульну контрольну роботу.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

Систему рейтингових балів для різних видів контролю подано у таблиці

Семестр 1

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування практичних занять	1	10	10	8	8
Робота на практичних заняттях	10	10	100	8	80
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
Виконання завдань для самостійної роботи	5	4	20	4	20
	Разом	-	155	-	133
Максимальна кількість балів: 288					

Семестр 2

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування практичних занять	1	9	9	9	9
Робота на практичних заняттях	10	9	90	9	90
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
Виконання завдань для самостійної роботи	5	4	20	4	20
Разом		-	144	-	144
Максимальна кількість балів: 288					
Розрахунок коефіцієнта: $288 : 100 = 2,88$					

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Семестр 1

№ п/п	Тема	Зміст завдань
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Основи ладо-тональної та метро-ритмічної організації музики		
1.1.	Діатоніка мажору і мінору. Стейкі та нестейкі ступені	<ul style="list-style-type: none"> – <i>інтонування</i> стійких і нестейких ступенів та їх типових комбінацій у натуральному до-мажорі та ля-мінорі; – <i>сольфеджування</i> одноголосних мелодій у натуральному до-мажорі та ля-мінорі; – <i>визначення на слух</i> ладу і тоніки в аудіо-запису музичних фрагментів, пропонованих викладачем; – <i>імпровізація мелодій</i> з використанням заданих комбінацій ступенів; – <i>створення мелодій</i> з використанням заданих комбінацій ступенів; – <i>визначення</i> ладу і тоніки у творах репертуару з фаху.
1.2.	Прості розміри. Схеми диригування	<ul style="list-style-type: none"> – <i>шумове відтворення</i> ритмічного рисунку мелодій у простих розмірах; – <i>інтонування</i> стійких і нестейких ступенів натурального до-мажору та ля-мінору в заданих простих розмірах з використанням типових ритмічних формул; – <i>сольмізація</i> одноголосних мелодій у простих

		<p>розмірах із диригуванням;</p> <ul style="list-style-type: none"> – сольфеджування одноголосних мелодій у простих розмірах з диригуванням; – визначення на слух метру, розміру та жанрового характеру в аудіо-запису музичних творів, запропонованих викладачем; – створення ритмічних партитур у простих розмірах з використанням типових ритмічних формул.
1.3.	Тональність. Кварто-квінтове коло	<ul style="list-style-type: none"> – інтонування тонічних тризвуків, гам та ступенів натурального мажору та мінору в тональностях 0-2 знаків; – сольфеджування одноголосних мелодій натурального мажору та мінору в тональностях 0-2 знаків; – визначення кількості знаків у тональностях 3-7 знаків шляхом побудови кварто-квінтового кола; – імпровізація мелодій у натуральному мажорі та мінорі в тональностях 0-2 знаків; – створення мелодій у натуральному мажорі та мінорі в тональностях 0-2 знаків.
1.4.	Метро-ритмічні особливості: затакт, синкопа, пунктирний ритм	<ul style="list-style-type: none"> – шумове відтворення ритмічного рисунку мелодій у простих розмірах з використанням затакту / синкоп / пунктирного ритму; – інтонування стійких і нестійких ступенів натурального мажору та мінору тональностей 0-2 знаків у простих розмірах з використанням затакту / синкоп / пунктирного ритму; – сольмізація з диригуванням у простих розмірах одноголосних мелодій з використанням затакту / синкоп / пунктирного ритму; – сольфеджування одноголосних мелодій з диригуванням у простих розмірах з використанням затакту / синкоп / пунктирного ритму; – визначення на слух вивчених метро-ритмічних особливостей у записах музичних прикладів, запропонованих викладачем; – створення ритмічних партитур у простих розмірах з використанням затакту / синкоп / пунктирного ритму.
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Інтервали. Складні розміри		
2.1.	Прості інтервали: фонізм, величина, склад	<ul style="list-style-type: none"> – інтонування від звуку вгору і вниз простих інтервалів та їх обернень; – сольфеджування одноголосних мелодій та двоголосних музичних фрагментів з використанням простих інтервалів; – визначення на слух інтервалів та інтервальних послідовностей в аудіо-запису одноголосних та

		<p>двоголосних музичних прикладів, запропонованих викладачем;</p> <ul style="list-style-type: none"> – імпровізація мелодій в натуральному мажорі та мінорі тональностей 0-2 знаків з використанням заданих інтервалів; – створення мелодій в натуральному мажорі та мінорі тональностей 0-2 знаків з використанням заданих інтервалів; – письмові вправи з побудови простих інтервалів та їх обернень; – аналіз виразових якостей інтервалів, визначення їх впливу на образно-емоційний зміст у творах репертуару з фаху.
2.2.	Інтервали на ступенях натурального мажору та мінору	<ul style="list-style-type: none"> – інтонування стійких та нестійких інтервалів із розв’язанням у натуральному мажорі та мінорі тональностей 0-2 знаків; – сольфеджування одноголосних мелодій та двоголосних музичних фрагментів з використанням стійких та нестійких інтервалів; – визначення на слух стійких та нестійких інтервалів у запису одноголосних та двоголосних музичних прикладів, запропонованих викладачем; – імпровізація мелодій в натуральному мажорі та мінорі тональностей 0-2 знаків з використанням стійких та нестійких інтервалів; – створення мелодій в натуральному мажорі та мінорі тональностей 0-2 знаків з використанням заданих інтервалів; – письмові вправи з побудови стійких на нестійких інтервалів із розв’язанням; – аналіз виразових якостей інтервалів, визначення їх впливу на образно-емоційний зміст у творах репертуару з фаху.
2.3.	Тритони на ступенях натурального мажору та мінору	<ul style="list-style-type: none"> – інтонування від звуку вгору і вниз тритонів; – сольфеджування одноголосних мелодій та двоголосних музичних фрагментів з використанням тритонів; – визначення на слух тритонів у запису одноголосних та двоголосних музичних прикладів, запропонованих викладачем; – імпровізація мелодій в натуральному мажорі та мінорі тональностей 0-2 знаків з використанням тритонів; – створення мелодій в натуральному мажорі та мінорі тональностей 0-2 знаків з використанням тритонів; – письмові вправи з побудови тритонів із розв’язанням;

		– аналіз виразових якостей тритонів, визначення їх впливу на образно-емоційний зміст у творах репертуару з фаху.
2.4.	Складні розміри. Схеми диригування	– шумове відтворення ритмічного рисунку одноголосних мелодій у складних розмірах; – інтонування стійких і нестійких ступенів натурального мажору мінору тональностей 0-2 знаків у заданих складних розмірах з використанням типових ритмічних груп; – сольмізація одноголосних мелодій у складних розмірах з диригуванням; – сольфеджування одноголосних мелодій у складних розмірах з диригуванням; – визначення на слух метру, розміру та жанрового характеру музичних прикладів, запропонованих викладачем у запису; – створення ритмічних партитур у складних розмірах з використанням типових ритмічних формул.

Семестр 2

№ п/п	Тема	Зміст завдань
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Ладо-тональні та метро-ритмічні аспекти музичної мови		
1.1.	Три види мінору та мажору	– інтонування звукорядів, тетраходів, типових комбінацій стійких і нестійких ступенів у трьох видах мінору та мажору в тональностях 0-3 знаків; – сольфеджування одноголосних та двоголосних прикладів у різних видах мінору та мажору в тональностях 0-3 знаків; – визначення на слух ладових особливостей музичних фрагментів у аудіо-записах; – створення мелодій з використанням заданих комбінацій ступенів у різних видах мінору та мажору в тональностях 0-3 знаків; – аналіз ладових особливостей творів репертуару з фаху.
1.2.	Ритмічні труднощі: тріоль, різновиди синкоп та пунктирів	– шумове відтворення ритмічного рисунку мелодій з використанням вивчених ритмічних труднощів у простих та складних розмірах; – сольмізація мелодій з використанням вивчених ритмічних труднощів у простих та складних розмірах; – інтонування звукорядів та тетраходів у різних видах мінору та мажору з використанням вивчених

		<p>ритмічних труднощів;</p> <ul style="list-style-type: none"> – сольфеджування мелодій з використанням вивчених ритмічних труднощів у простих та складних розмірах; – створення ритмічних партитур у простих та складних розмірах з використанням вивчених ритмічних труднощів; – пошук вивчених ритмічних труднощів у творах із фаху.
1.3.	Інтервали на ступенях гармонічного мінору та мажору. Характерні інтервали	<ul style="list-style-type: none"> – інтонування інтервалів на різних ступенях гармонічного мінору / мажору, зокрема й характерних інтервалів із розв'язанням у тональностях 0-3 знаків; – письмові вправи з побудови характерних інтервалів із розв'язанням; – сольфеджування одноголосних та двоголосних прикладів з використанням характерних інтервалів у мажорних та мінорних тональностях 0-3 знаків; – створення мелодій з використанням характерних інтервалів у тональностях 0-3 знаків; – визначення на слух інтервалів (зокрема й характерних) у музичних фрагментах в аудіо-запису; – пошук характерних інтервалів у мелодіях творів із фаху.
1.4.	Мішані та змінні розміри. Схеми диригування	<ul style="list-style-type: none"> – шумове відтворення ритмічного рисунку мелодій у мішаних та змінних розмірах; – сольмізація з диригуванням мелодій у мішаних та змінних розмірах; – сольфеджування із диригуванням мелодій у мішаних та змінних розмірах у тональностях 0-3 знаків; – визначення на слух метричних особливостей музичних прикладів у аудіо-запису; – створення ритмічних партитур з використанням мішаних та змінних розмірів; – пошук мелодій у мішаних /змінних розмірах серед творів репертуару з фаху.
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Морфологічні та синтаксичні одиниці музичної мови		
2.1.	Тризвук, його різновиди	<ul style="list-style-type: none"> – інтонування від звуків вгору та вниз чотирьох видів тризвуків; – письмові вправи з побудови тризвуків чотирьох видів від різних звуків угору та вниз; – сольфеджування мелодій з використанням різних видів тризвуків у тональностях 0-4 знаків; – визначення на слух тризвуків у музичних прикладах в аудіо-запису; – створення мелодій з використанням тризвуків різних видів у тональностях 0-4 знаків;

		<ul style="list-style-type: none"> – аналіз образно-емоційного виразових якостей тризвуків різних видів у творах репертуару з фаху.
2.2.	Обернення тризвуків	<ul style="list-style-type: none"> – інтонування від звуків вгору та вниз сектакордів та кварт-сектакордів чотирьох видів; – сольфеджування мелодій з використанням обернень різних видів тризвуків у тональностях 0-4 знаків; – письмові вправи з побудови обернень тризвуків чотирьох видів від різних звуків угору та вниз; – визначення на слух тризвуків та їх обернень у творах в аудіо-запису; – створення мелодій з використанням вивчених акордів у тональностях 0-4 знаків; – пошук тризвуків та їх обернень у творах репертуару з фаху.
2.3.	Будова мелодії. Період. Прийоми та засоби мелодичного розвитку	<ul style="list-style-type: none"> – сольфеджування мелодій у формі періоду з використанням різних видів каденцій, прийомів та засобів розвитку; – аналіз нотного тексту мелодій з погляду визначення їх структури, каденцій, прийомів та засобів розвитку; – слуховий аналіз музичних прикладів у аудіо-запису з погляду визначення їх структури, каденцій, прийомів та засобів розвитку; – створення мелодій у формі періоду з використанням різних каденцій, прийомів та засобів розвитку у тональностях 0-4 знаків.
2.4.	Діатонічні лади народної музики	<ul style="list-style-type: none"> – інтонування звукорядів діатонічних ладів народної музики; – сольфеджування одноголосних та двоголосних прикладів у вивчених ладах; – письмові вправи з побудови звукорядів вивчених ладів від різних звуків угору та вниз; – визначення на слух ладових особливостей музичних фрагментів у аудіо-записах; – створення мелодій у вивчених ладах; – пошук діатонічних ладів народної музики у творах репертуару з фаху.

Кількість балів за виконання завдань для самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;

Максимальна кількість балів за виконання завдань для самостійної роботи – 5 балів.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль знань здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу змістового модуля. Виконання модульних контрольних робіт здійснюється з використанням елементів електронних завдань.

Форма проведення: комбінована

Максимальна кількість балів: 25

Зміст: усний музичний диктант (максимальний бал - 5), слуховий аналіз (максимальний бал - 5), сольфеджування (максимальний бал - 5), інтонаційні вправи (максимальний бал - 5), творчі завдання (максимальний бал - 5)

Критерії оцінювання:

22 – 25 балів - не більше однієї помилки в усному музичному диктанті, чисте інтонування з листа музичного прикладу у класико-романтичній стилістиці, до двох незначних помилок під час виконання інтонаційних вправ та під час розв'язання завдань слухового аналізу, вільне оперування інтонаційними моделями під час виконання творчих завдань.

17 – 21 бал - не більше трьох помилок в усному музичному диктанті, до трьох огріхів в інтонуванні з листа музичного прикладу класико-романтичної стилістики за умови дотримання музичного строю, до трьох незначних помилок під час виконання інтонаційних вправ та під час розв'язання завдань слухового аналізу, вправне оперування інтонаційними моделями під час виконання творчих завдань.

16 – 11 балів - до чотирьох помилок усному музичному диктанті, до чотирьох помилок у читанні з листа музичного прикладу з класико-романтичної стилістики, до трьох помилок під час виконання інтонаційних вправ та під час розв'язання завдань слухового аналізу, обмеженість оперування інтонаційними моделями під час виконання творчих завдань.

1 – 10 балів - більше п'яти грубих помилок усному музичному диктанті, інтонування з листа музичного прикладу з класико-романтичної стилістики із значною кількістю помилок та недотриманням музичного строю, до шести помилок під час виконання інтонаційних вправ та під час розв'язання завдань слухового аналізу, неспроможність оперувати інтонаційними моделями під час виконання творчих завдань.

6.4. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками.
B	82 – 89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75 – 81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69 – 74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60 – 68 балів	Достатньо – мінімальний можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35 – 59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1 – 34 балів	Незадовільний з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

Якщо дисципліна вивчається протягом двох і більше семестрів, то семестрові оцінки визначаються в установленому порядку в межах стобальної шкали, а підсумкова – як середня зважена оцінка.

Форми проміжного контролю визначаються кафедрою самостійно і чітко прописуються в робочій навчальній програмі.

Кількість балів, яку студент набрав під час вивчення дисципліни, оголошується на останньому практичному (семінарському, лабораторному) занятті.

Результати проміжного та підсумкового контролю знань зазначаються у відомості обліку успішності, а загальна підсумкова оцінка – в індивідуальному навчальному плані студента (ІНПС).

Семестровий контроль в Університеті здійснюється у формі, передбаченій навчальним планом.

7. Навчально-методична карта дисципліни «Музично-теоретичні студії: Сольфеджіо»
Семестр 1

Разом 60 год.: практичні – 36 год., самостійна робота – 20 год., модульний контроль – 4 год.								
Модулі	Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2			
Назва модуля	Основи ладо-тональної та метро-ритмічної організації музики				Інтервали. Складні розміри			
Кількість балів за модуль	155 балів				133 бали			
Практичні	1.1.	1.2.	1.3.	1.4.	2.1.	2.2.	2.3.	2.4.
Теми практичних занять	Діатоніка мажору і мінору. Стійкі та нестійкі ступені (6 год)	Прості розміри. Схеми диригування (4 год)	Тональність. Кварто-квінттове коло (4 год)	Метро-ритмічні особливості: за-такт, синкопа, пунктирний ритм (6 год)	Прості інтервали: фонізм, величина, склад (4 год)	Інтервали на ступенях натурального мажору та мінору (4 год)	Тритони на ступенях натурального мажору та мінору (4 год)	Складні розміри. Схеми диригування (4 год)
Практичні заняття (всього 209 балів)	(1+10)*3	(1+10)*2	(1+10)*2	(1+10)*3	(1+10)*2	(1+10)*2	(1+10)*2	(1+10)*2
Самостійна робота (всього 40 балів)	5	5	5	5	5	5	5	5
Види поточного контролю (всього 50 балів)	Модульна контрольна робота (25 балів)				Модульна контрольна робота (25 балів)			
Разом	288 балів							

Семестр 2

Разом 60 год.: практичні – 36 год., самостійна робота – 20 год., модульний контроль – 4 год.								
Модулі	Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2			
Назва модуля	Ладо-тональні та метро-ритмічні аспекти музичної мови				Інтервали. Складні розміри			
Кількість балів за модуль	144 бали				144 бали			
Практичні	1.1.	1.2.	1.3.	1.4.	2.1.	2.2.	2.3.	2.4.
Теми практичних занять	Три види мінору та мажору (6 год)	Ритмічні труднощі: тріоль, різновиди синкоп і пунктирів (4 год)	Інтервали на ступенях гармонічного мінору та мажору. Характерні інтервали (6 год)	Мішані та змінні розміри. Схеми диригування (2 год)	Тризвук, його різновиди (4 год)	Обернення тризвуків (6 год)	Будова мелодії. Період. Прийоми та засоби мелодичного розвитку (2 год)	Діатонічні лади народної музики (6 год)
Практичні заняття (всього 209 балів)	(1+10)*3	(1+10)*2	(1+10)*3	(1+10)*1	(1+10)*2	(1+10)*3	(1+10)*1	(1+10)*3
Самостійна робота (всього 40 балів)	5	5	5	5	5	5	5	5
Види поточного контролю (всього 50 балів)	Модульна контрольна робота (25 балів)				Модульна контрольна робота (25 балів)			
Разом	288 балів							

8. Рекомендовані джерела

Основні

1. **Афоніна О.С.** Сольфеджіо (6-7кл.). К.: Мелосвіт, 2006.
2. **Лужний В.М.** Сольфеджіо : посібник для факультетів початкового навчання педагогічних інститутів та музично-педагогічних відділів педучилищ / В. М. Лужний. - Київ : Радянська школа, 1966. - 94 с.
3. **Писаревський А.** Сольфеджіо для музичних шкіл в двох частинах. Одноголосся та багатоголосся. Державне видавництво образотворчого мистецтва і музичної літератури УРСР. Київ – 1963, видання четверте, 349 с
4. **Смаглій Г.** Основи теорії музики 2. вид., доп. і перероб. / Г. Смаглій, Л. Маловик. – Харків : Факт, 2001. – 384 с.
5. **Татаурова Л.І.** *Сольфеджіо. 7 клас: навч. посіб для початкової мистецької освіти.* Київ: ДНМЦЗКМО, 2019. 60с.
6. **Флис В., Якуб'як Я.** *Сольфеджіо для 1-4 класів. Підручники для музичних шкіл.* Музична Україна, 1987
7. **Цибульник З.** Розвиток музичного слуху на сольфеджіо в контексті міжпредметних зв'язків. *Актуальні питання гуманітарних наук.* Вип 43. Т. 3, 2021. С.57–65. URL:http://www.apnh-journal.in.ua/archive/43_2021/part_3/11.pdf(дата звернення: 14.01.2023).

Додаткові

1. *Музично-педагогічні системи та концепції ХХ століття: підручник / упоряд. С.О.Салдан та ін.; за заг. канд. пед. наук, проф. Е.З.Тайнель.* Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2016. 328с.
2. **Павленко Т.** *Сольфеджіо на основі українських народних пісень.* Київ: Музична Україна, 2017. 112с
3. **Подвала В.** *Створюймо музику! 1-2 класи: вправи для розвитку творчих навичок в учнів дитячих музичних шкіл, музичних студій та шкіл мистецтв.* Київ: Музична Україна, 1990. 64с.
4. **Подвала В.** *Створюймо музику! 3-4 класи: вправи для розвитку творчих навичок в учнів дитячих музичних шкіл, музичних студій та шкіл мистецтв.* Київ: Музична Україна, 1990. 125с.
5. **Пшемінська Л.** Синтез мистецтв у музично-педагогічній діяльності Миколи Леонтовича. *Сучасні тенденції розвитку освіти й науки: проблеми й перспективи.* Вип. 5. Київ–Львів–Бережани–Гомель, 2019. С.139–143.
6. **Романішина Т.** (Антропова). Концепція музично-естетичного виховання Б.Л.Яворського (київський період діяльності). *Київське музикознавство.* Вип.5. Київ, 2000. С.130–139.
7. Сольфеджіо: програма для музичної школи, музичного відділення початкового мистецького навчального закладу (школа естетичного виховання) / уклад. Г.А.Смаглій та ін. Київ: ДМЦНЗКіМУ, 2012. 128с.

8. **Стронько Б. Ю.** Диктанти з сольфеджіо (одноголосні, інтервально-акордові, гармонічні), аудіо-диск. Навчальний посібник для вищих навчальних закладів культури і мистецтв I-II рівнів акредитації / Б. Стронько. – Вінниця : Нова Книга, 2008.
9. **Тихий С.** Концептуальні основи етнографічного сольфеджіо Філарета Колесси. *Родина Колесів – спадкоємність науково-мистецьких традицій (з нагоди 140-річчя від дня народження академіка Філарета Колесси): зб.наук. праць таматеріалів.* Львів: ЛНУ імені І. Франка, 2013. С.616–624.
10. **Шульгіна В.Д.** *Українська музична педагогіка: підручник для студентів вищих навчальних закладів.* Київ: ДАКККіМ, 2008. 263с
11. **Якуб'як Я.** Деякі вправи з сольфеджіо / Я. Якуб'як. – Київ : Музична Україна, 1972.

9. Додаткові ресурси

1. **Ходоровська І.М.** Збірник диктантів з сольфеджіо на матеріалі українського фольклору та музики українських композиторів/мультимедійний посібник. К.,2014. Режим доступу: <http://elibrary.kubg.edu.ua/7693/>